

② Schurov izrek

$A, B \in \mathbb{R}^{n \times n}$ sta si **ortogonalno podobni**,
kadar obstaja ortogonalna Q , da

$$A = Q B Q^{-1} \text{ (ali } Q^T)$$

ni se
schurov

ekvivalenčna relacija
↓
ekv. razredi

Izrek (Schur)

Naj bo $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$ z realnimi lastnimi vrednostmi
 $\lambda_1, \dots, \lambda_n$.

Obstajata:

- ortogonalna matrika $Q \in \mathbb{R}^{n \times n}$
- zgornje trikotna matrika $Z = \begin{bmatrix} \lambda_1 & * \\ & \ddots \\ 0 & \lambda_n \end{bmatrix}$,

da velja $A = Q Z Q^T$.

(Vsaka matrika z realnimi lastnimi vrednostmi je ortogonalno podobna zgornje trikotni matriki, ki ima na diagonali lastne vrednosti matrice A)

Ideja dokaza:

Naj bo λ_1 neka lastna vrednost A in u_1 pripadajoči lastni vektor (t.j. $A u_1 = \lambda_1 u_1$) dolžine 1 ($\|u_1\|=1, \bar{u}_1^T u_1 = 1$),
Izberemo vektorje $u_2, \dots, u_n$, da velja $\bar{u}_i^T u_j = 0$ (paroma $\perp$),
 $\bar{u}_j^T u_j = 1$ ($\bar{u}_j$: dolžine 1). (recimo z Gram-Schmid tom)

Nato: $U = \begin{bmatrix} \vec{u}_1 & \vec{u}_2 & \dots & \vec{u}_n \\ \vdots & \vdots & & \vdots \end{bmatrix}$ ortogonalna matrika
 $= \begin{bmatrix} \vec{u} & V \end{bmatrix} \in \mathbb{R}^{n \times n}$

Gram-Schmidt

- vrzemo rot vektorje (lin. neodk.)
- GS ^{prva} gadi pušči prvi mitu
- $\vec{u}_2$ naredi takega, da je $\perp$ na prvega

→ vsaki naslednji vektor → odstranimo komponento, ki je lin. odvisna od prej sprocesiranih

$$A = QZQ^T \rightarrow Q^T A Q = Q^T Q Z Q^T Q = Z$$

$$U^T A U = \begin{bmatrix} \vec{u}_1^T \\ \vdots \\ V^T \end{bmatrix} A \begin{bmatrix} \vec{u}_1 \\ \vdots \\ V \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \vec{u}_1^T \\ \vdots \\ V^T \end{bmatrix} \begin{bmatrix} A \vec{u}_1 \\ \vdots \\ AV \end{bmatrix} =$$

praj: $\vec{a} = \begin{bmatrix} a_1 \\ \vdots \\ a_n \end{bmatrix}$
 $\vec{b} = \begin{bmatrix} b_1 \\ \vdots \\ b_n \end{bmatrix}$

$$= \begin{bmatrix} \vec{u}_1^T A \vec{u}_1 & \vdots & \vec{u}_1^T A V \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ V^T A \vec{u}_1 & \vdots & V^T A V \end{bmatrix}$$

$\vec{u}_1^T A \vec{u}_1 = \lambda_1 (\vec{u}_1^T \vec{u}_1) = \lambda_1$
 tako smo izbrali $\vec{u}_1$

$$V^T A \vec{u}_1 = \lambda_1 V^T \vec{u}_1 = \lambda_1 \begin{bmatrix} \vec{u}_1^T \\ \vdots \\ \vec{u}_n^T \end{bmatrix} \vec{u}_1 = \vec{0}$$

vs $\perp$

matrika $\begin{bmatrix} \lambda_1 & * \\ 0 & \vdots \\ \vdots & \vdots \\ 0 & V^T A V \end{bmatrix}$ z l.v. $\lambda_2 \dots \lambda_n$
 (n-1)x(n-1) indukcija

A ima l.vr. $\lambda_1 \dots \lambda_n$, in ker je $U^T A U$ podobna, ima iste. Ker smo λ_1 dobili v kot, ima $V^T A V$ l.vr. $\lambda_2 \dots \lambda_n$.

Opomba: ① Niti Q niti Z nista evolično dobrena.

② Efektivno ga računamo s QR razcepom matrike A.

③ A je tudi ortogonalno podobna spodnje trikotni matriki

$$\begin{bmatrix} \cdot & & \\ \cdot & \cdot & \\ \cdot & \cdot & \cdot \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \cdot \\ \cdot \\ \cdot \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \cdot \\ \cdot \\ \cdot \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \cdot & & \\ \cdot & \cdot & \\ \cdot & \cdot & \cdot \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \cdot \\ \cdot \\ \cdot \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \cdot \\ \cdot \\ \cdot \end{bmatrix}$$

Posledica 1:

Naj bo $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$ simetrična matrika.

$$\Rightarrow A = QZQ^T, Z \text{ je zg. } \Delta.$$

$$A^T = (QZQ^T)^T = QZ^TQ^T \Rightarrow QZQ^T = QZ^TQ^T \quad / Q^T \text{ z leve}$$

$$ZQ^T = Z^TQ^T \quad / Q \text{ z desne}$$

$$Z = Z^T$$

$\nabla = \Delta \Rightarrow Z$ je diagonalska

Vsaka simetrična matrika je ortogonalno podobna matriki z l. vrednostmi na diagonali

$Z = \begin{bmatrix} \lambda_1 & & \\ & \ddots & \\ & & \lambda_n \end{bmatrix}$
glej prejšnjo uro
lahko tudi permutiramo položaje

Posledica 2:

Za vsako $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$ z lastnimi vrednostmi $\lambda_1, \dots, \lambda_n \in \mathbb{R}$ velja

$$\det(A) = \lambda_1 \cdot \dots \cdot \lambda_n \quad \text{in} \quad \text{tr}(A) = \lambda_1 + \dots + \lambda_n$$

Dokaz:

$$A = QZQ^T, \quad Z = \begin{bmatrix} \lambda_1 & & * \\ & \ddots & \\ 0 & & \lambda_n \end{bmatrix} \quad \text{ker sta si } A \text{ in } Z \text{ podobni, je}$$

Q ortogonalna

$$\det(A) = \det(Z) = \lambda_1 \cdot \dots \cdot \lambda_n$$

$$\text{tr}(A) = \text{tr}(Z) = \lambda_1 + \dots + \lambda_n$$

§ Frobeniusova matrična norma

Definiramo: $A, B \in \mathbb{R}^{m \times n}$,

$$\langle A, B \rangle = \text{tr}(A^T B)$$

$$\langle A, B \rangle = \text{tr}(A^T B) = \text{tr}(B A^T) \stackrel{\text{tr}(x) = \text{tr}(x^T)}{=} \text{tr}((B A^T)^T) = \text{tr}(A B^T) = \text{tr}(B^T A)$$

Lastnosti:

① $\langle A, B \rangle = \langle B, A \rangle$ (simetričnost)

② $\langle \alpha_1 A_1 + \alpha_2 A_2, B \rangle \stackrel{\text{def}}{=} \text{tr}((\alpha_1 A_1 + \alpha_2 A_2)^T B) =$
 $= \text{tr}(\alpha_1 A_1^T + \alpha_2 A_2^T) B = \text{tr}(\alpha_1 A_1^T B + \alpha_2 A_2^T B) =$
 $= \text{tr}(\alpha_1 A_1^T B) + \text{tr}(\alpha_2 A_2^T B) = \alpha_1 \text{tr}(A_1^T B) + \alpha_2 \text{tr}(A_2^T B) =$
 $= \alpha_1 \langle A_1, B \rangle + \alpha_2 \langle A_2, B \rangle$
(linearnost v 1. faktorju) (veljati tudi v 2.)

③ $\langle A, A \rangle = \text{tr}(A^T A) = \sum_{i=1}^n (A^T A)_{ii} \stackrel{\text{def. matričnega produkta}}{=} \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m (A^T)_{ij} A_{ji} = \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m a_{ji}^2 \geq 0$
 $A = [a_{ij}]_{\substack{i=1 \dots m \\ j=1 \dots n}}$

torej: $\langle A, A \rangle = 0 \Leftrightarrow A = \vec{0}$ pozitivna definitnost

$\langle A, B \rangle$ imenujemo Frobeniusov skalarni produkt

Definicija: Za $A \in \mathbb{R}^{m \times n}$, $\|A\|_F = \sqrt{\langle A, A \rangle} = \sqrt{\sum_i \sum_j a_{ij}^2}$ je Frobeniusova norma matrice A .

$$\| \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix} \|_F = \sqrt{1^2 + 2^2 + 3^2 + 4^2} = \sqrt{30} = \| [1 \ 2 \ 3 \ 4]^T \|$$

$(\text{vec}(A) = \begin{bmatrix} A^{(1)} \\ \vdots \\ A^{(n)} \end{bmatrix} \quad A = [A^{(1)} \ \dots \ A^{(n)}])$ vektorizacija

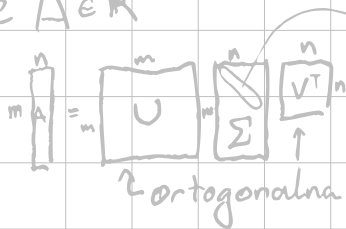
$\|A\|_F = \|\text{vec}(A)\|$ ← evklidska (2-) norma

Velja:

$$\|A\|_F^2 = \langle A, A \rangle = \text{tr} \underbrace{(A^T A)}_{n \times n} = \sum_{i=1}^m (\text{l. vrednosti } (A^T A))$$

Pomnilnik: SVD (razcep singularnih vrednosti)

Če $A \in \mathbb{R}^{m \times n}$

diagonala: singularne vrednosti A $\sigma_1 \dots \sigma_n$

Uporabno za PCA: s.v. so različno velike, tiste največje kažejo na veliko varianco v tisti dimenziji

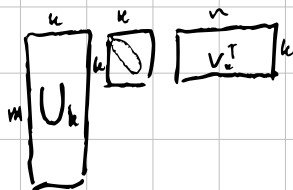
$$\sigma_i = \sqrt{\text{l. vr. } (A^T A)}$$

→ kvadrati singularnih vrednosti

$$\text{Torej } \|A\|_F^2 = \sum_{i=1}^{\text{rang } A} \sigma_i^2$$

brek: (Echhart + Young)

Med vsemi $m \times n$ matrikami ranga $k \leq \min(m, n)$ je "najbližje" matriki A v Frobeniusovi formi.

(B_k poljubna $m \times n$ matrika, $\text{rang } B_k = k$:

$$\|A - B_k\|_F \geq \|A - A_k\|_F)$$

Dokaz: ni (danes)